

6th STUDENT AND DOCTORAL ACADEMIC CONFERENCE

KONFA

ARCHAEOLOGY, HISTORY AND CLASSICS

AN INTERDISCIPLINARY APPROACH TO THE PAST

Conference sponsored by
the History of Ancient Mediterranean Civilizations
(2nd cycle studies),
Faculty of History, University of Warsaw

25 - 26
January 2025
9:00 A.M.
The Columned Hall

The conference will take place in hybrid format, online and at the University of Warsaw
at the Faculty of History - Krakowskie Przedmieście 26/28, Warsaw

VI STUDENCKO-DOKTORANCKA
KONFERENCJA NAUKOWA

KONFA

ARCHEOLOGIA, HISTORIA I FILOLOGIA KLASYCZNA

INTERDYSCYPLINARNE SPOJRZENIE NA PRZESZŁOŚĆ

25 – 26

01.2025

9:00

Sala Kolumnowa

Konferencja sponsorowana przez kierunek
History of Ancient Mediterranean Civilizations
(studia II stopnia)

Wydziału Historii Uniwersytetu Warszawskiego

Konferencja odbędzie się w formie hybrydowej, online oraz na Wydziale Historii
Uniwersytetu Warszawskiego – ul. Krakowskie Przedmieście 26/28, Warszawa

O KONFERENCJI

Zarówno archeolodzy, jak i filolodzy określani mianem „klasycznych”, prowadzą badania nad dziedzictwem świata antycznego. Z pozoru ich doświadczenia badawcze wydają się całkowicie odmienne, jednak dzięki prowadzonym wspólnie badaniom, naukowcy obu tych dziedzin są w stanie przedstawić dzieje ludzkości w szerszym kontekście, rzucić nowe spojrzenie na dobrze już znane artefakty, teksty i stanowiska wykopaliskowe.

Celem naszej konferencji jest prezentowanie najnowszych odkryć, a także analizowanie dobrze znanych tematów z perspektywy badań prowadzonych interdyscyplinarnie. Do udziału w konferencji zapraszamy nie tylko archeologów i filologów klasycznych, ale także przedstawicieli innych dziedzin, chcących spojrzeć na przeszłość z perspektywy swojej specjalizacji, takich jak na przykład historycy, kulturoznawcy, psychologowie, czy informatycy.

Nasza konferencja skupia się na czasach starożytnych, jesteśmy jednak otwarci na tematy wykraczające poza ten okres, o ile odnoszą się one do dorobku archeologicznego lub dotyczą analizy tekstów napisanych w językach klasycznych.

Biorąc za punkt wyjścia popularyzację współpracy między młodym pokoleniem archeologów i filologów klasycznych, Koło Naukowe Młodych Klasyków oraz Międzywydziałowe Towarzystwo Naukowe Badań i Ochrony Światowego Dziedzictwa Kulturowego HUMANICA działające przy Uniwersytecie Warszawskim, zapraszają do wysłuchania referatów dotyczących współpracy interdyscyplinarnej i wzajemnego zastosowania dorobku archeologii klasycznej w badaniach filologicznych, jak i filologii klasycznej w badaniach archeologicznych.

ABOUT THE CONFERENCE

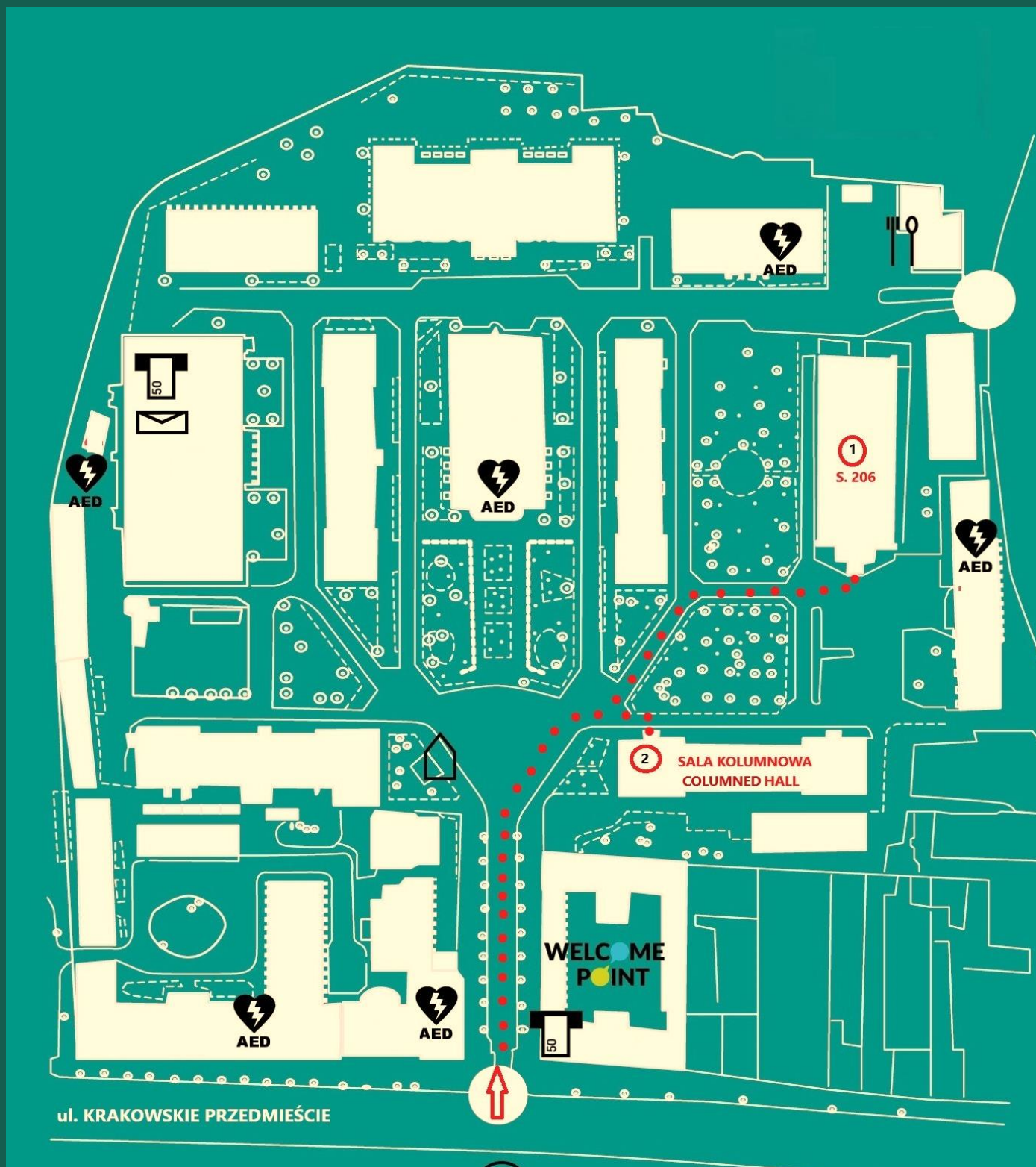
Both archaeologists and philologists referred to as “classical” conduct research on the heritage of the ancient world. Apparently, their experiences seem to be completely different, but thanks to their joint research, researchers from both fields are able to present the history of humanity in a broader context, to take a new look at well-known artefacts, texts and excavations.

The aim of our conference is to present the latest discoveries, as well as analyse well-known topics from the perspective of interdisciplinary research. We invite not only archaeologists and classical philologists, but also representatives of other fields who want to look at the past from the perspective of their specialization, such as historians, cultural scholars, psychologists or computer scientists.

Our conference focuses on ancient times, but we are open to topics beyond that period, as far as they relate to archaeological work or to the analysis of texts written in classical languages.

Taking as a starting point the popularization of cooperation between the young generation of archaeologists and classical philologists, The Scientific Circle of Young Classics and the Interfaculty Scientific Society for Research and Protection of the World Cultural Heritage HUMANICA, operating at the University of Warsaw, invite you to listen a lectures about interdisciplinary cooperation and mutual application of the achievements of classical archaeology in philological research and classical philology in archaeological research.

HOW TO GET HERE?

1. Wydział Archeologii / Faculty of Archeology

- S. 206
- Cafe Sahara

2. Wydział Historii / Faculty of History

- Sala Kolumnowa / Columned Hall
- Lunch
- Punkt Rejestracyjny / Registration Point

ONLINE

Linki do wykładów, informacje organizacyjne i materiały po konferencyjne pojawiać się będą na stronie naszego wydarzenia. Prosimy klikać w zakładkę „Dyskusja”, by być na bieżąco z przebiegiem konferencji!

Links to lectures, organizational information AND post-conference materials will appear on our event page on a regular basis. Please click on the “Discussion” tab to stay up to date with the event!

SHORT PROGRAM

SOBOTA / SATURDAY 25.01.2025				NIEDZIELA / SUNDAY 26.01.2025			
UTC+01:00		Sala Kolumnowa/ Columned Hall		UTC+01:00		Sala Kolumnowa/ Columned Hall	
9:00	9:40	Registration		9:00	9:30	Rejestracja	
9:40	10:00	Official opening		9:30	10:00	Otwarcie konferencji	
10:00	10:30	Keynote lecture Prof. dr hab. Mikołaj Szymański		PANEL 1			
10:30	10:40	Discussion		10:00	10:20	Mgr Sebastian Baranowski	
1 ST SESSION				10:20	10:40	Liubaya Kseniya	
10:40	11:10	Mgr Evelina Kachynska Mgr Grzegorz Sus		10:40	11:00	Mgr Jakub Szydelski	
11:10	11:30	Lic. Corentin Chaudy		11:00	11:20	Dyskusja	
11:30	11:50	Discussion		11:20	11:50	Przerwa kawowa	
11:50	12:20	Coffee break				Sala Kolumnowa	Sala 206
2 ND SESSION						PANEL 2	PANEL 3
12:20	12:40	Lic. Xiaowei Chen		11:50	12:10	Lic. Kajetan Krakowiak-Świątnicki	Michał Mozyrski
12:40	13:00	Lic. Jan Jakub Niemyski		12:10	12:30	Lic. Anna Jakubowska	Lic. Hanna Tręda
13:00	13:20	Julian Felkner		12:30	12:50	Lic. Olga Karpowicz	Lic. Jan Baxter
13:20	13:40	Discussion		12:50	13:10	Dyskusja	Dyskusja
13:40	14:50	LUNCH BREAK		13:10	13:30	Przerwa kawowa	Przerwa kawowa
		Columned Hall	Sala 206 (14 : 50)			PANEL 4	PANEL 5
		3 RD SESSION	PANEL 1	13:30	13:50	Lic. Anna Jankiewicz	Lic. Laura Kubacz
15:00	15:20	Lic. Olga Chatys	Mjr Dr Mariusz Domżański	13:50	14:10	Kamil Margielewicz	Lic. Igor Fedorowicz
15:20	15:40	Małgorzata Kozieł	Vladyslav Budnyk	14:10	14:30	Mgr Beata Hereśniak	Mgr Wojciech Wierzbicki
15:40	16:00	Lic. Rajab Guliyev	Akif Hashimov	14:30	14:50	Dyskusja	Dyskusja
16:00	16:20	Discussion	Dyskusja	14:50	15:50	PRZERWA OBIADOWA	
16:20	16:40	Coffee break	Przerwa kawowa			Sala Kolumnowa	
		4 TH SESSION	PANEL 2	PANEL 6			
16:40	17:00	Mgr Hanna Milewska	Estera Pietraszewicz	15:50	16:10	Lic. Miłosz Łuniewski	
17:00	17:20	Ghinea Vlad Mihail	Szymon Gąsiorowski	16:10	16:30	Lic. Szymon Zdanowicz	
17:20	17:40	Discussion	Lic. Romuald Milcarek	16:30	16:50	Edwin Sieredziński	
17:40	18:00	Official ending of English part	Dyskusja	16:50	17:10	Dyskusja	
18:00	18:20		Zakończenie obrad	17:10	17:30	Oficjalne zamknięcie Konferencji	

PROGRAM

SOBOTA / SATURDAY

OBRADY PROWADZONE W JĘZYKU ANGIELSKIM / DEBATES CONDUCTED IN ENGLISH

SALA KOLUMNOWA / COLUMNED HALL

9:00	9:30	Registration	CLICK AND CHECK!
9:30	10:00	Official opening (The Dean's Speech)	
Keynote Lecture			
Chairs: Hanna Izabella Milewska & Łukasz Mikołaj Suski			
10:00	10:30	Seneca's Oedipus against the Background of Sophocles	11
10:30	10:40	Discussion	
1st session			
Chair: Julian Felkner			
10:40	11:10	Rotunda, Palace or Basilica? An Attempt to Determine the Location of the Council of Nicaea in the Light of Interdisciplinary Research	12
11:10	11:30	The Use of the Term 'Gesta' to Describe Historical Facts According to Hilary of Poitiers in the Collectanea antiariana parisina (356-367)	13
11:30	11:50	Discussion	
11:50	12:20	Coffee break	
2nd session			
Chair: Julian Felkner			
12:20	12:40	Fantastic Herbs and Where to Find Them in 1st century CE: Spiritual and Ritual Usages of Plants in Pliny's Natural History	12
12:40	13:00	The Roman Gladius: Sources and Archaeology	13
13:00	13:20	Reception of the myth of Prometheus in Beethoven's Die Geschöpfe des Prometheus	15
13:20	13:40	Discussion	
13:40	14:50	LUNCH BREAK	
3rd session			
Chair: Merial Figiel			
15:00	15:20	Pattern books – mobility of artists in the Late Bronze Age based on depictions of Aegeans in Western Thebes, Egypt	16
15:20	15:40	E-ri-ta and Θεανώ, i-je-re-ja and ἱέρεια. The changing social setting of priestesses according to two examples of early Greek texts, the Mycenaean tablet PY Ep 704 and the Iliad	14
15:40	16:00	Ninshubur's mythological significance in Mesopotamian mythology	16
16:00	16:20	Discussion	
16:20	16:40	Coffee break	
4th session			
Chair: Rajab Guliyev			
16:40	17:00	From the Inscription to the Port. Can an Ancient Port Be Located Based on Satellite Imagery?	14
17:00	17:20	Napoca before Cluj: a Case Study of the Cities of Roman Dacia after the Retreat of the Roman Administration	15
17:20	17:40	Discussion	
17:40	18:00	Official ending of English part	

SALA 206

PANEL 1			KLIKNIJ I SPRAWDŹ!
Poprowadzi: Hanna Milewska			
14:50	15:00	Powitanie na Wydziale Archeologii	
15:00	15:20	Ochrona dóbr kultury w czasie wystąpienia konfliktu zbrojnego – wybrane aspekty	17
15:20	15:40	Rola inskrypcji antycznych jako mostu między archeologią a filologią klasyczną	21
15:40	16:00	Wpływ odkryć archeologicznych i tekstów starożytnych na analizę struktury społecznej i myślenia	18
16:00	16:20	Dyskusja	
16:20	16:40	Przerwa Kawowa	
PANEL 2			
Poprowadzi: Nina Sowa i Łukasz Suski			
16:40	17:00	Alegoria śmierci i zmartwychwstania Jezusa w Ewangelii Marka 4,35-5,21	18
17:00	17:20	Sadzawka Bethesdy w Jerozolimie. Studium interdyscyplinarne z trzech dziedzin: filologii klasycznej, archeologii i historii.	19
17:20	17:40	Konfrontacja źródeł historycznych dotyczących męczeńskiej śmierci świętego Epikteta i Astiona z Halmyris ze źródłami archeologicznymi	19
17:40	18:00	Dyskusja	
18:00	18:10	Zakończenie pierwszego dnia obrad	

Hold **ctrl + click on the number** next to the title to find the abstract faster!

Przytrzymaj **ctrl + kliknij na numer** znajdujący się obok tytułu wystąpienia,
by szybko znaleźć abstrakt!

NIEDZIELA / SUNDAY

OBRADY PROWADZONE W JĘZYKU POLSKIM / DEBATES CONDUCTED IN POLISH

SALA KOLUMNOWA / COLUMNED HALL

			KLIKNIJ I SPRAWDŹ!
9:00	9:30	Rejestracja	
9:40	10:00	Otwarcie konferencji - promocja kierunku History of Ancient Mediterranean Civilisations	
PANEL 1			
Poprowadzi: Estera Pietraszewicz			
10:00	10:20	„Nec de Sauromatis cepisse genethlia Lachos” – poeta Jan Skorski o pochodzeniu Polaków	20
10:20	10:40	Po drugiej stronie kurtyny. Reprezentacja „idealnego” szlachcica na przykładzie Jana Kazimierza Zawiszy	20
10:40	11:00	Urbs Aeterna restituta: motywy antyczne w filmach science fiction na przykładzie Megalopolis Coppoli (2024)	17
11:00	11:20	Dyskusja	
11:20	11:50	Przerwa Kawowa	
PANEL 2			
Poprowadzi: Beata Hereśniak			
11:50	12:10	Kości do gry w Imperium Rzymskim	21
12:10	12:30	Bizuteria rzymska z obozów armii stacjonującej na limesie dolnodunajskim (I–VI w.): Wytwórczość, funkcje i kontekst archeologiczny	22
12:30	12:50	Znaczenie malarstwa wazowego w studiach nad tekstami starogreckim	22
12:50	13:10	Dyskusja	
13:10	13:30	Przerwa Kawowa	
PANEL 4			
Poprowadzi: Aleksandra Świdurska			
13:30	13:50	Postać Anubisa w dziełach autorów greckich, od Hekatajosa do Lukiana	23
13:50	14:10	Wpływ pozostałości inskrypcji względem interpretacji pierwotnego wyglądu i przeznaczenia starożytnych budowli architektonicznych. Uwzględniając przykład egipskich hieroglifów, oraz pozostałości archeologicznych budowli z okresu panowania III i IV dynastii	24
14:10	14:30	Jak pogięci byli starożytni? O cyrku w dawnym Egipcie	23
14:30	14:50	Dyskusja	
14:50	15:50	PRZERWA OBIADOWA	
PANEL 6			
Poprowadzi: Filipina Dusińska i Jakub Szydelski			
15:50	16:10	Uczta Perska w świetle irańskiej literatury dworskiej	29
16:10	16:30	Relief w Batas-Herir a Sztuka Pogranicza Rzymsko-Partyjskiego	29
16:30	16:50	Drążące skały zwierzęta a zanurzone budynki	30
16:50	17:10	Dyskusja	
17:10	17:30	UROCZYSTE ZAKOŃCZENIE KONFERENCJI	

SALA 206

PANEL 3

Poprowadzi: Hanna Milewska

11:50	12:10	Sakiewki drobnego pieniądza brązowego w Egipcie bizantyńskim wobec źródeł pisanych i numizmatycznych	25
12:10	12:30	Port na Płw. Firuzköy. Czyli, jak połączyć Konstantynopol i Egipt	27
12:30	12:50	Przeinwestowana granica. Bizantyjskie fortyfikacje w Afryce Północnej w świetle pism Flawiusza Kresoniusza Korrypusa oraz Prokopiusza z Cezarei	26
12:50	13:10	Dyskusja	
13:10	13:30	Przerwa Kawowa	

PANEL 5

Poprowadzi: Aleksandra Świdurska

13:30	13:50	Gdzie mieszka Kalypso? Poszukiwania faktycznej lokalizacji Ogygii w starożytności	25
13:50	14:10	Tożsamość lokalna w narracji historycznej i praktykach kultowych na przykładzie inskrypcji Isyllosa z Epidauru	28
14:10	14:30	Sukcesja władzy Antoninów. Kilka uwag o powiązaniach dynastycznych w obrębie rodziny cesarskiej	28
14:30	14:50	Dyskusja	
14:50	15:50	PRZERWA OBIADOWA – SALA KOLUMNOWA	

STREAMING AND RECORDING

NADAWANIE I NAGRYWANIE

The entire event will take place in a hybrid form. It is possible to participate live and online.

Speeches at the Conference will be recorded and, if possible, published on our YouTube channel.

Całe wydarzenie odbędzie się w formie hybrydowej. Możliwe jest uczestnictwo na żywo, a także online.

Wystąpienia na Konferencji będą nagrywane i w miarę możliwości publikowane na naszym kanale YouTube.

LUNCH BREAK

PRZERWA OBIADOWA

Coffee, tea and light refreshments will be available to guests throughout the conference.

We provide all speakers with a hot meal, also in a vegetarian version.

Przez całą konferencję dla gości dostępna będzie kawa, herbata i drobny poczęstunek.

Wszystkim prelegentom zapewniamy gorący posiłek, również w wersji wegetariańskiej.

KEYNOTE LECTURE

Prof. dr hab. Mikołaj Szymański

Institute of Classical Studies
University of Warsaw

Seneca's *Oedipus* against the Background of Sophocles

The lecture concentrates on the new elements, absent in Sophocles' play, introduced by Seneca into his *Oedipus*. These elements will be shown to conform with the author's philosophical views and with the aesthetics of his age.

Autor Fot.: Daniel Zarewicz

Prof. dr hab. Mikołaj Szymański, PhD, is a distinguished classical philologist specializing in ancient philosophy, Greek literature, and Neo-Latin studies. Between 2011 and 2024, he served as the Head of the Department of Classical Literature and Languages, and from 2005 to 2020, he was the editor-in-chief of the renowned annual *Meander*. His research interests include ancient philosophy (particularly Stoicism and the works of Lucretius), Greek comedy (with a focus on Aristophanes), and studies on Latin literature of the modern era. He is the author and editor of numerous publications, including critical editions of ancient and modern texts such as Erasmus of Rotterdam's *Adagia*, Andreas Dudithius's *Epistulae*, and commentaries on Aristotle's *Politics*.

Prof. dr hab. Mikołaj Szymański to wybitny filolog klasyczny, specjalizujący się w filozofii starożytnej, literaturze greckiej oraz neolatynistyce. W latach 2011–2024 pełnił funkcję kierownika Zakładu Literatur i Języków Klasycznych, a w latach 2005–2020 był redaktorem naczelnym renomowanego rocznika *Meander*. Jego zainteresowania badawcze obejmują filozofię starożytną (w szczególności stoicyzm i twórczość Lukrecjusza), komedię grecką (zwłaszcza dzieła Arystofanesa) oraz studia nad literaturą łacińską okresu nowożytnego. Jest autorem i redaktorem licznych publikacji, w tym krytycznych wydań tekstów starożytnych i nowożytnych, takich jak *Adagia* Erazma z Rotterdamu, *Epistulae* Andreeasa Dudithiusa czy komentarze do *Polityki* Arystotelesa.

KSIĘGA ABSTRAKTÓW

BOOK OF ABSTRACTS

Mgr Evelina Kachynska

Polish Academy of Sciences

Mgr Grzegorz Sus

Jagiellonian University in
Cracow

Rotunda, Palace or Basilica? An Attempt to Determine the Location of the Council of Nicaea in the Light of Interdisciplinary Research

In 325 CE, the First Ecumenical Council was held in the city of Nicaea (now İznik, Türkiye), a pivotal event for the entire Christian world at that time. The theological decisions made during the council have been revisited and reexamined over the centuries. A key unresolved issue is the identification of the building in which the council took place and the discovery of its remains. Constantine the Great invited about 220 Christian bishops of the Roman Empire, along with their assistants and retinues, to the council. Where could such a large group of participants have been accommodated? While written sources provide some valuable clues, their interpretation remains complex and challenging.

As part of a new, ongoing project, we are expanding our research by incorporating non-invasive archaeological methods, iconographic analysis, and new interpretative approaches. In our presentation, we would like to share the preliminary results of our research.

Lic. Xiaowei Chen

University of Warsaw

Fantastic Herbs and Where to Find Them in 1st century CE: Spiritual and Ritual Usages of Plants in Pliny's *Natural History*

If one were to observe the everyday life of an ordinary Roman, they would never ignore the omnipresence of religion(s) and witchcraft in a highly ritualized form. The glimmer of spirituality shines everywhere in the pagan Roman world, where even the most "natural" existence carries supernatural notions and usages, including flora, which is preserved even in scholarly depictions of the natural world. Pliny the Elder is generally viewed as a secular intellectual who intentionally rejects superstition in his work. However, a trace of spirituality can still be found in *Natural History* especially in the description of perceptions and usages of species in the aspect of rites and witchcraft, which indicates the strong influence of religion through routines. Through an analysis on *Natural History*, the article explores how Roman pagans perceived and utilized local and exotic plants in a spiritual and ritual context, and emphasizes on the categories applied on ritualized plants, including the differentiation between the "sacred" and the "impure". Such research seeks a bridge to connect pre-Christian Roman state cult and ancient botany, thus furthering our knowledge of Roman religious and cultural history.

Lic. Corentin Chaudy

University of Angers

The Use of the Term '*Gesta*' to Describe Historical Facts According to Hilary of Poitiers in the *Collectanea antiariana parisina* (356-367)

I will examine the use of the term *gesta* in Hilary of Poitiers' *Collectanea antiariana parisina* (c. 315-367). This source comprises documents and commentary from Hilary concerning the Arian Controversy, spanning from the Encaenia Synod of 342/3 to the *symbolum fidei* of Bishop Germinius in 366. Drawing on his classical rhetorical training and deeply informed in theological knowledge, Hilary is the author of a significant body of works that is exegetical, dogmatic, and pastoral. Although he is not a historian in the modern sense nor an author of specifically historical works, his use of the term *gesta*—which refers to actions or deeds—reveals a rigorous approach to historical argumentation. He appropriates this term, extending it beyond its classical use of simply recording the past. In his thought, it becomes a dynamic tool linking the past to its present significance. In doing so he imbues it with truth (*veritas*) and reality (*res*). Hilary's involvement in the Arian Controversy is central to his historiographical approach. As the bishop of Poitiers and an intellectual authority, he carefully constructs historical arguments to counter what he views as heretical doctrinal positions. His use of the term *gesta* fits within this controversial context where both historical precision and persuasive rhetoric are essential. For Hilary, *gesta* integrates theological meaning and expresses historical rigor, highlighting the interaction between human and divine actions. This combination allows him to present history not just as a record of past events but as a reality shaped by divine truth.

Thus, in this talk, I will present a set of findings that offer a stimulating perspective on how Hilary intends to construct a historical narrative and to demonstrate truth within an intellectual environment marked by controversies. In this way, I will discuss how exploring the use of one single word in a very special source can shift our understanding of historical figures.

Lic. Jan Jakub Niemyski

Università degli Studi di Roma
La Sapienza

The Roman *Gladius*: Sources and Archaeology

The main objective of this talk is to compare what the ancient Roman and Greek authors wrote about the famed Roman sword — *gladius* — with what we can gather from archaeology. The analysed authors will include mainly Polybius and Titus Livius, whose texts will be analysed and then compared with archaeological data coming from different schools of archaeology including the study of the weapon's build, manufacturing and experimental archaeology which greatly aided researchers in the study and theories of the *gladius*' application upon the field of battle.

Małgorzata Kozieł

University of Warsaw

E-ri-ta and Θεανώ, i-je-re-ja and ἰέρεια. The changing social setting of priestesses according to two examples of early Greek texts, the Mycenaean tablet PY Ep 704 and the Iliad

This talk aims to examine evidence for the changing social setting of priestesses across two periods of early Greek history. This investigation will be conducted on two prominent case studies: a Pylos tablet (PY Ep 704), concerning a Mycenaean priestess (i-je-re-ja) named E-ri-ta, and passages concerning a Homeric priestess (ἰέρεια), Theano (Θεανώ), which are, importantly, the only fragments in the Iliad that speak of a female in an official and public sacerdotal role.

I will argue that although the word denoting a priestess remains similar during the transition from Mycenaean to Homeric Greek, the understanding of such a woman's position in society becomes drastically different. This can be deduced from the texts themselves, as well as from archaeological findings that constitute their contexts. This talk will aim to synthesize both the textual evidence and its archaeological background in order to pinpoint these differences. The analysis will thus lead to conclusions on the nature of women's involvement in cult practices in two periods of Greek history that were separated by the Greek 'Dark Ages'. These conclusions relate to the differing character of female activity and agency in the public sphere, and how it changed after the collapse of the Mycenaean civilization and the loss of its written administrative records until the re-emergence of writing with the Homeric epics.

Mgr Hanna Milewska

Doctoral School of Humanities
University of Warsaw

From the Inscription to the Port. Can an Ancient Port Be Located Based on Satellite Imagery?

Histria is one of the oldest Greek colonies on the western Black Sea coast. The city functioned continuously for 14 centuries. Despite being one of the best studied archaeological sites in Romania, the port of Histria has never been located. An inscription dating back to the late 3rd and early 2nd centuries BC says that the city had its own fleet, which took part in battles with the Mesambryans. On one of the Histrian coins from the reign of Alexander Severus, numismatists have detected an image of a monumental lighthouse. Based on queries of reports from previous campaigns, published research, maps of the Danube delta area, and by comparing the remains of other identified ancient ports, it was possible through satellite imagery to delineate areas where the port of Histria may have been located.

How could a port, visible from an aerial view, have been missed in 200 years of research on the site? Did Histria have only one port basin, or perhaps a port complex? What connects the Greek colony to the port of Alexandria and Ephesus? I hope this lecture will answer these and many other questions about the hazy history of the largest port in the Danube delta and at the same time, inspire researchers to use new technologies in investigating old archaeological puzzles.

Vlad Mihail Ghinea

University of Bucharest

ASE

Bucharest-University-of-Economic-Studies

Napoca before Cluj: a Case Study of the Cities of Roman Dacia after the Retreat of the Roman Administration

After the retreat of the Roman administration in the second half of the 3rd century (usually dated between 271-275 CE), the cities of Roman Dacia would experience a quick downfall. In Romanian historiography, the Aurelian Retreat marks the beginning of what is known as the Romanian Dark Age, a period of up to a thousand years in which we know next to nothing for certain about the history of the Romanian people. For a long time it has been believed that the cities of Transylvania had been abandoned by the Romans and the native population, standing in ruins at least until the Hungarians came in and conquered the Carpathian basin. Appealing to archaeological sources points to a more varied history of the area. In the talk at hand I will take Napoca, currently known as Cluj-Napoca, and point out what we know about it in the period between the 4th and 10th centuries. The results are varied, and point to everything from the sporadic population of the city by nomads to outright abandonment for whole centuries. In the process, the talk will also point out the shortcomings of 20th century Romanian archaeology, its lost potential and possible ways to salvage the knowledge that has been lost.

Julian Felkner

University of Warsaw

Reception of the myth of Prometheus in Beethoven's *Die Geschöpfe des Prometheus*

This talk explores the reception of the myth of Prometheus in Beethoven's *Die Geschöpfe des Prometheus*. It examines the interpretations of Prometheus' character in ancient literature, from Hesiod's trickster and rebel, punished for defying Zeus, to Aeschylus' tragic hero symbolizing resistance, Plato's allegorical figure representing knowledge and civilization, and Ovid's creator of humanity. Against this backdrop, Beethoven's Prometheus is analyzed as a reflection of Enlightenment ideals, emphasizing education, creativity, and human progress. The historical context of the ballet is discussed, including Beethoven's early career, the influence of Maria Theresa's commission, and Salvatore Viganò's libretto and choreography. A reconstruction of the ballet's storyline, drawing on Jean Chantavoine's work, highlights Prometheus' role in civilizing humanity through education and the arts, aided by divine figures. Unlike the ancient depictions, Beethoven's Prometheus achieves redemption, symbolizing the triumph of enlightenment over adversity. Beethoven's reinterpretation blends classical themes of rebellion and creation with a forward-looking vision of human potential, offering a hopeful and culturally enriched adaptation of the Promethean myth.

Lic. Olga Chatys

University of Warsaw

Pattern books – mobility of artists in the Late Bronze Age based on depictions of Aegeans in Western Thebes, Egypt

Boar tusk helmets are characteristic of the Mycenaean culture. They were objects of significant material value and were also of great importance for building a common cultural identity, as shown by how and where their representations are usually found. These representations can be symbolic or very detailed and occur both in the Aegean region and beyond. The papyrus from Tell el-Amarna in Egypt, which shows men wearing boar tusk helmets, suggests that the Egyptians could create such depictions because they saw such helmet in Egypt. In Pi-Ramesses, physical remains of a Mycenaean helmet have been found, which could indicate a Mycenaean presence in Egypt. However, it is also possible that the Egyptians knew how the Aegeans depicted themselves. Aegeans depictions from the Aegean sphere are similar in composition and depiction of the helmet to that of the papyrus. Additionally, on the frescoes from Aegean sphere, characteristic curls are visible above the foreheads of the Aegeans. These curls also appear as a standard attribute in the Egyptian iconography of Aegeans, distinguishing them from other ethnic groups in Egyptian private tombs in Western Thebes. It seems that Egyptian artists used so-called pattern books. Although it has been proven that pattern books existed and were used by the Egyptians, there is still speculation about how these patterns were created. Were there Egyptian artists whose task was to travel and collect data on objects and art from other regions? The purpose of my presentation will be to consider this hypothesis.

Lic. Rajab Guliyev

University of Warsaw

Ninshubur's mythological significance in Mesopotamian mythologies

Ninshubur, a prominent figure in Sumerian mythology, was revered as the loyal minister and companion of Inanna, later associated with the Akkadian goddess Ishtar. As a divine emissary, she embodied themes of loyalty, intercession, and cosmic mediation, acting as a vital link between mortals and deities. In Sumerian mythological texts, such as Inanna's Descent to the Underworld, Ninshubur's steadfast devotion and resourcefulness play a crucial role in ensuring the goddess's eventual return, underscoring her reliability and importance in the pantheon.

Worship of Ninshubur was often integrated with Inanna's cult, where hymns and prayers celebrated her as a facilitator of divine favor. Though she was not as widely venerated as Inanna, her mythological and ritualistic significance highlights her importance in the Mesopotamian spiritual framework. Ninshubur's portrayal reflects societal values such as loyalty, service, and the essential role of intermediaries in maintaining cosmic order.

This article explores several historical and mythological questions: How did Ninshubur's character evolve across Sumerian and Akkadian traditions? What roles did she fulfill in myths, and how did these reflect broader cultural values? What does her close association with Inanna reveal about the nature of divine relationships in Mesopotamian cosmology? These questions illuminate her enduring significance.

Mjr Dr Mariusz Domżański

Dowództwo 18 Dywizji Zmechanizowanej
im. gen. broni Tadeusza Buka

Ochrona dóbr kultury w czasie wystąpienia konfliktu zbrojnego – wybrane aspekty

Niszczenie dóbr kultury jest nieodłącznym elementem wojny. Toczące się konflikty zbrojne dowodzą, że dobra kultury są szczególnie narażone na akty niszczenia i grabieży. Często są to celowe działania służące zacieraniu śladów tożsamości kulturowej całych grup etnicznych. Dotkliwie skutki wojen stały się impulsem do działań zmierzających do ochrony dziedzictwa kulturowego. Prawo zwyczajowe, jako mało skuteczne, zastąpiło próby kodyfikacji konwencyjnych. Pierwsze kodyfikacje z 1907 r. – Konwencje haskie stanowiły znaczący postęp w zakresie międzynarodowej ochrony zabytków i miejsc kultu religijnego. Postanowienia te są nadal aktualne dla wielu państw, które nie ratyfikowały Konwencji z 14 maja 1954 roku i dwóch Protokołów. Ochrona zabytków jest również aktualna na gruncie polskiego ustawodawstwa

Mgr Jakub Szydelski

Uniwersytet Warszawski

Urbs Aeterna restituta: motywy antyczne w filmach science fiction na przykładzie Megalopolis Coppoli (2024)

Motywy antyczne od lat stanowią inspirację dla twórców science fiction, którzy wykorzystują ich symbolikę do eksplorowania uniwersalnych tematów cywilizacji, władzy i upadku. Przykładem tego są książki i filmy takie jak Diuna, czerpiące z mitów starożytnej Grecji, czy Piąty Element, odnoszący się do antycznego Egiptu. W tym kontekście Francis Ford Coppola w filmie Megalopolis (2024) powraca do dziedzictwa starożytnego Rzymu, reinterpreterując jego motywy w ramach gatunku science fiction.

Metodą analizy tropów filmowych opisuję, w jaki sposób Megalopolis czerpie inspirację z antycznej historii i mitologii, szczególnie z historii Sprzysiężenia Katyliny (*Catilinae coniuratio*). Odwołuję się również do głównych rodów bohaterów (Katylina, Krassus i Cynceron) oraz stylistyki filmu.

Wnioski z analizy pokazują, jak Coppola wykorzystuje starożytne tropy, aby wzbogacić gatunek science fiction o refleksję nad ponadczasowymi problemami. Refleksja dotyczy również generalnego wykorzystania antycznych tropów w gatunku science fiction.

Akif Hashimov

Uniwersytet Mikołaja Kopernika

Wpływ odkryć archeologicznych i tekstów starożytnych na analizę struktury społecznej i myślenia

Niniejsza prezentacja ma na celu zbadanie, w jaki sposób odkrycia archeologiczne i teksty starożytne mogą być analizowane z perspektywy socjologicznej. Zrozumienie społeczeństw i struktur społecznych przeszłości wymaga nie tylko uwzględnienia fizycznych materiałów dostarczanych przez archeologię, ale także analizy tekstów klasycznych, które oferują wgląd w myślenie i społeczne relacje danej epoki. Archeologia pozwala na odkrycie społecznej hierarchii, struktur gospodarczych i dynamiki władzy, podczas gdy filologia klasyczna jest nieocenionym narzędziem do badania mentalności, stosunków społecznych oraz zachowań ludzi w przeszłości. W tej prezentacji omówimy, w jaki sposób połączenie tych dwóch dziedzin, wspieranych socjologicznymi teoriami, umożliwi głębsze zrozumienie struktur społecznych i kultur starożytnych cywilizacji. Zostaną także rozważone możliwości współczesnych technologii, w tym cyfrowej archeologii i metod analizy językowej, w kontekście nowych perspektyw na życie społeczne w starożytności.

Estera Pietraszewicz

Uniwersytet Warszawski

Alegoria śmierci i zmartwychwstania Jezusa w Ewangelii Marka 4,35-5,21

Ukazana w Ewangelii Marka przeprawa Jezusa do krainy Gerazeńczyków jest jedną z bardziej znanych historii Nowego Testamentu, głównie dzięki jej dwóm charakterystycznym elementom – uciszeniu burzy na jeziorze oraz uwolnieniu opętanego na drugim brzegu. Co jednak warto zauważyć, oprócz znaczenia dosłownego, poprzez nagromadzenie symboli i odniesień tekst skrywa w sobie głęboką warstwę alegoryczną; przedstawienie śmierci, a także zapowiedź zmartwychwstania Jezusa.

Referat skupi się na dwóch osobnych, lecz ściśle ze sobą powiązanych zagadnieniach – scenie samej śmierci przedstawionej jako uciszenie burzy oraz katabazie Jezusa zakończonej zmartwychwstaniem zobrazowanej w formie poziomej – podróży na drugi brzeg. Zawarta w Ewangelii Marka opowieść zostanie przeanalizowana pod kątem symboliki występującej zarówno w kulturze greckiej jak i hebrajskiej, a także zestawiona z opisem ukrzyżowania z piętnastego rozdziału i wzmiance o uwięzionych duchach w Pierwszym Liście Piotra, by wreszcie przejść do znaczenia śmierci Jezusa w nowotestamentowych listach i jego odbicia w narracji Ewangelii.

Szymon Gąsiorowski

University of Warsaw

Sadzawka Bethesdy w Jerozolimie. Studium interdyscyplinarne z trzech dziedzin: filologii klasycznej, archeologii i historii.

Przedmiotem prelekcji będzie obiekt archeologiczny w Jerozolimie, zwany sadzawką Bethesdy. Została ona uwieczniona dzięki opisowi w Ewangelii według św. Jana (J 5, 1-9). Aż do połowy XIX wieku podważano jej historyczność – wtedy to wykopaliska archeologiczne odsłoniły ruiny basenu wodnego, odpowiadające opisowi z Ewangelii. Czy jednak jest to na pewno ten sam obiekt?

Tekst dostarcza także ciekawych refleksji na temat datowania czwartej Ewangelii, według niektórych interpretacji umieszczając datę jej pierwszej redakcji na lata przed powstaniem żydowskim i zburzeniem Jerozolimy.

Wreszcie, opis Sadzawki Bethesdy i cudownego uzdrowienia paralityka rezonuje w kulturze europejskiej, stając się inspiracją dla licznych dzieł sztuki.

Lic. Romuald Milcarek

Uniwersytet Warszawski

Konfrontacja źródeł historycznych dotyczących męczeńskiej śmierci świętego Epikteta i Astiona z Halmyris ze źródłami archeologicznymi

Halmyris, rzymska forteca wzniesiona w II wieku n.e. nad dolnym Dunajem (, niedaleko jego ujścia do Morza Czarnego), znajduje się współcześnie około 2,5 km na wschód od gminy Murighiol, w okręgu Tulcza, w południowej Rumunii. Forteca ta, niegdyś strategiczna baza wojskowa na krańcach Imperium Rzymskiego, obecnie stanowi dobrze rozpoznane stanowisko archeologiczne, badane z przerwami od lat 80. XX wieku. W latach 2000–2001 zespół kierowany przez dra Mihaila Zahariadu odkrył na terenie Halmyris wczesnochrześcijańską bazylikę oraz kryptę zlokalizowaną pod jej nawą główną. Krypta zawierała ludzkie szczątki oraz inskrypcję umieszczoną przy weźgłowie pochówków.

Niniejszy referat ma na celu przedstawienie odkryć związanych z bazyliką w Halmyris w oparciu o cztery rodzaje źródeł: archeologiczne, epigraficzne, osteologiczne oraz pisane. Wyniki badań nad wczesnochrześcijańską świątynią stanowią doskonały przykład współpracy między archeologią a filologią klasyczną, podkreślając kluczowe znaczenie interdyscyplinarnego podejścia w badaniach nad starożytnością.

Odkrycie bazyliki od samego początku znajduje solidne podstawy w źródłach historycznych związanych z Halmyris (civitas Almyridensium). Znaleździ dużej, trójnawowej bazyliki w centrum fortecy koreluje z dokumentem Notitia Episcopatum, który wymienia Halmyris jako siedzibę biskupią w VI wieku. To pozwala interpretować bazylikę jako biskupią (zgodnie z określeniem odkrywców). Z kolei kryptę, wyniki analiz szczątków oraz inskrypcję na jej ścianie można wiązać z Vita Sanctorum Epicteti presbyteri et Astionis monachi z Acta Sanctorum, opisującą męczeństwo św. Epikteta i Astiona. Źródła te wzajemnie się uzupełniają, potwierdzając opis męczeńskiej śmierci.

Mgr Sebastian Baranowski

Uniwersytet Warszawski

„Nec de Sauromatis cepisse genethlia Lachos” – poeta Jan Skorski o pochodzeniu Polaków

Wbrew temu, co uważa się obecnie, w Polsce szlacheckiej rozpowszechniony był pogląd, jakoby bezpośrednimi przodkami Polaków byli starożytni Sarmaci. Odmienne zdanie w tej kwestii miał późnobarokowy jezuita Jan Skorski (1691-1751), autor eposu pt. *Lechus, carmen heroicum* (Lwów 1745). W swoim dziele poeta przedstawia koncepcję, w myśl której praojczyzny Słowian, a przez to Polaków, należy szukać w Kolchidzie – krainie stanowiącej cel wyprawy Argonautów po Złote Runo. Wątek ten jest centralną osią utworu, wokół której opowiedziana jest historia wędrówki mitycznego Lecha ze Sławonii, wspólnej krainy Słowian, na ziemi dzisiejszej Polski, zwieńczonej założeniem Gniezna. W moim referacie postaram się pokazać, na jakich podstawach autor poematu buduje swoją tezę, a także spróbuję określić, jaką miała pełnić funkcję i jakim celom służyć w czasach przed narodzinami nowoczesnej, naukowej archeologii.

Kseniya Liubaya

Uniwersytet Warszawski

Università degli Studi di Roma La Sapienza

Po drugiej stronie kurtyny. Reprezentacja „idealnego” szlachcica na przykładzie Jana Kazimierza Zawiszy

Próby stworzenia idealnego wizerunku szlachcica podejmowane były zarówno przez niego samego, jak i jego naśladowców. Tworzeniu „człowieka idealnego” często towarzyszyło wygładzanie pewnych elementów biografii lub tworzenie kilku wizerunków tej samej osoby. Imię Jana Kazimierza Tadeuszewicza Zawiszy (1822—1887) kilkakrotnie pojawiało się we współczesnej narracji historycznej. Jego działalność jako archeologa została podkreślona w artykule Marii Magdaleny Bloomberg „Jan Kazimierz Zawisza - badacz, społecznik, dobroczynca”. Jego wizerunek filantropa i historyka zostanie utrwalony w książce wspomnień Krzysztofa Stanisława Zawiszy, którą zredaguje, opatry wstępem i wyda na własny koszt (później książkę tę zredaguje Juliusz Bardach, a jeszcze później przetłumaczy na język białoruski Viktor Hursik). Wydawać by się mogło, że historia tej postaci jest znana badaczom Europy Środkowo-Wschodniej. Ale czy rzeczywiście tak jest?

Jan Kazimierz Zawisza był ostatnim członkiem rodziny Zawiszów. Jego rodzice byli kuzynami, co pomogło skupić w jego rękach cały majątek i dziedzictwo rodziny. Przeżył w różnym wieku powstanie listopadowe i styczniowe (w którym nawet brał udział i przeżył jego następstwa), co również wpłynęło na kształtowanie się jego tożsamości (między rzeczypospolitowska-szlachecką a białoruską) i działań. Zawisza był znany i szanowany w kręgach intelektualistów w Mińsku i Warszawie, jednocześnie balansując między umową a nieporozumieniami z władzami.

W moim referacie chciałbym rozważyć różne aspekty-odmiany wizerunku Krzysztofa Stanisława Zawiszy jako intelektualisty XIX wieku (badacza-archeologa, biografę swojej rodziny, mecenas sztuki), szlachcica i człowieka pogranicza (czasowego i kulturowego). Człowiek, który wszedł do panteonu postaci Europy Środkowo-Wschodniej (a w szczególności Białorusi) wraz z innymi szlachcicami (np. Kanstantyn Tyszkiewiczem).

Vladyslav Budnyk

Uniwersytet Warmińsko-Mazurski

Rola inskrypcji antycznych jako mostu między archeologią a filologią klasyczną

Inskrypcje antyczne stanowią jedno z najcenniejszych źródeł dla badaczy starożytności, łącząc w sobie dorobek archeologii oraz filologii klasycznej. Niniejszy referat skupi się na interdyscyplinarnym znaczeniu inskrypcji jako pomostu między analizą materialnych śladów przeszłości a studiami nad starożytnymi tekstami. Przedstawione zostaną przykłady odkryć archeologicznych, których interpretacja była możliwa dzięki współpracy specjalistów z obu dziedzin, a także sytuacje, w których analiza epigraficzna uzupełniła lub skorygowała przekazy literackie. Omówione zostaną metody nowoczesnej dokumentacji inskrypcji, takie jak cyfryzacja i zastosowanie technologii GIS, które pozwalają na bardziej kompleksowe badanie tekstów w kontekście ich przestrzennego i kulturowego osadzenia. Celem wystąpienia jest ukazanie, jak synergiczne podejście filologów i archeologów przyczynia się do pełniejszego zrozumienia dziedzictwa antycznego, a także jak inskrypcje mogą stanowić klucz do odkrywania nieznanych aspektów starożytnej historii i kultury.

Lic. Kajetan Krakowiak-Świątnicki

Uniwersytet Warszawski

Kości do gry w Imperium Rzymskim

Kości do gry towarzyszyły Rzymianom przez cały okres ich historii. Najpowszechniejszym rodzajem kości były kości sześciennie używane przez Rzymian do gier. Istniały jednak również kości dwudziestościenne i były one używane głównie w celach wróżbiarskich. W moim wystąpieniu przedstawię ogólnie zagadnienie kości i gier w Imperium Rzymskim. Poruszę również powiązane z tematem kości elementy jak wykorzystanie kości dwudziestościennych w praktykach wróżbiarskich czy powszechne w Imperium Rzymskim zakazy dotyczące gier hazardowych. Poruszę także bardzo interesujący temat dotyczący asymetrii niektórych kości sześciennych wykorzystywanych przez Rzymian, streszczając stosowne badania przeprowadzone niedawno na zestawie kości do gry z terenów współczesnej Holandii i postaram się odpowiedzieć na pytanie dlaczego tyle kości do gry w Imperium Rzymskim było asymetrycznych?

Lic. Anna Jakubowska

Uniwersytet Warszawski

Bizuteria rzymska z obozów armii stacjonującej na limesie dolnodunajskim (I–VI w.): Wytwórczość, funkcje i kontekst archeologiczny

Referat poświęcony jest analizie biżuterii rzymskiej odkrywanej na terenie obozów wojskowych zlokalizowanych wzdłuż limesu dolnodunajskiego w okresie od I do VI wieku. Przedstawione zostaną aspekty wytwórczości i dystrybucji biżuterii, a także jej funkcje w życiu codziennym oraz społecznym w kontekście militarnego środowiska. Szczególna uwaga zostanie zwrócona na obecność kobiet w rzymskich obozach wojskowych, co budzi kontrowersje zarówno w literaturze naukowej, jak i w interpretacji znalezisk archeologicznych.

Zgodnie z prawem rzymskim, do początku III wieku n.e. żołnierze nie mogli legalnie zawierać małżeństw w czasie służby (tzw. *contubernium*), co oficjalnie ograniczało obecność kobiet w obozach. Mimo to znaleziska biżuterii, takich jak pierścienie, fibule czy naszyjniki, wskazują na aktywną obecność kobiet – zarówno oficjalnych, jak i nieoficjalnych towarzyszek żołnierzy – co sugeruje nieoficjalne związki i nielegalne praktyki. Referat poddaje analizie również kulturowe i społeczne znaczenie biżuterii w kontekście wojskowych struktur.

Przeanalizowane zostaną także regionalne różnice w stylach i technikach produkcji biżuterii, podkreślając wpływ lokalnych warsztatów i kontaktów międzykulturowych na rozwój form artystycznych. Referat ma na celu lepsze zrozumienie roli biżuterii jako nośnika tożsamości oraz jej znaczenia w relacjach społecznych w warunkach specyficznych dla rzymskich granic imperialnych.

Lic. Olga Karpowicz

Uniwersytet Warszawski

Znaczenie malarstwa wazowego w studiach nad tekstami starogreckimi

Celem referatu jest ukazanie znaczenia badań interdyscyplinarnych w analizie tekstów starogreckich. Na przykładzie sztuk autorów z V wieku p.n.e. oraz innych tekstów starogreckich, udowodnię, że w praktyce filologicznej niezbędne jest sięganie po źródła i opracowania z zakresu archeologii i historii sztuki. W referacie skupię się na przykładzie malarstwa wazowego, które łączy ze sobą kilka dyscyplin starożytnych.

Dowiodę, że wazy i wiedza na ich temat są niezbywalnym materiałem w badaniu teatru greckiego, a zwłaszcza rekonstrukcji przedstawień teatralnych. Poruszę takie problemy jak kwestia przedstawienia Eryinii w *Eumenidach* Ajschylosa oraz to, w jaki sposób malarstwo wazowe pozwala odtworzyć możliwy wygląd sceny i aktorów.

Skupię się również na różnicach pomiędzy tekstem a przedstawieniami wazowymi i omówię ich znaczenie w badaniu kultury starożytnej Grecji. W ten sposób dowiodę, że znaleziska archeologiczne często stają się istotnym narzędziem wspomagającym badania tekstów starożytnych. Dostarczają one filologom klasycznym pomocnego kontekstu umożliwiającego pełniejsze zrozumienie pisanego przekazu.

Lic. Anna Jankiewicz

Uniwersytet Warszawski

Postać Anubisa w dziełach autorów greckich, od Hekatajosa do Lukiana

Egipski bóg Inpu bądź Anpu najpierw był przedstawiany jako szakal, a z czasem jako człowiek z głową szakala. Był bóstwem mającym liczne przydomki, m.in.: 'ten, który zna wszystkie tajemnice' czy 'strażnik dusz'. Starożytni Grecy nazywali go Anubisem. Pod tym imieniem znamy go obecnie. Anubis był bóstwem chtonicznym, prowadzącym dusze po śmierci na sąd Ozyrysa. Również był patronem mumifikacji oraz strażnikiem Ozyrysa i Izdy. Powierzano mu wszelkie tajemnice, których pilnie strzegł. Egipcjanie widzieli w nim szakala, a Grecy psa lub wilka. Dzięki podróżom znanych greckich autorów zachowały się źródła pokazujące Anubisa z ich punktu widzenia. Z czasem podejście Hellenów do tego bóstwa uległo zmianie. Najpierw po prostu nazywali go 'psem'. Następnie Grecy już potrafili zapisać jego imię, w efekcie czego dochodziło do utożsamiania go z greckimi bóstwami. Anubis nie pojawiał się już tylko w tekstach historycznych, lecz także w dziełach literackich, m.in. Lukiana.

Nakreślę co w mitologii egipskiej mówi się o Anubisie i jak przekazali nam to autorzy greccy, na co zwrócili uwagę, co chcieli nam przez to powiedzieć ze swojej perspektywy. Wspomnę również o Egipskiej genealogii tego bóstwa, o pisowni i etymologii jego imienia i miejscach kultu, od okresu przed dynastycznego do czasów Nowego Państwa. Przede wszystkim skupię się na *Interpretatio Graeca* i zmianach w postrzeganiu Anubisa przez Greków. Opowiem w jaki sposób przedstawia się Anubisa w dziełach autorów greckich takich jak Hekatajos, Herodot, Platon, Eudoksos z Knidos, Kallimach, Maneton, Diodor Sycylijski, Strabon, Plutarch, Artemidor i Lukian. Przedstawię również fragmenty kilku anonimowych greckich papirusów magicznych, w których występuje Anubis. Dzięki temu będzie można zobaczyć, jakim ludzkim problemom zaradzało to bóstwo. Okazuje się, że Anubis nie był powiernikiem tylko spraw sercowych, lecz także wróżb czy oczyszczania.

Mgr Beata Hereśniak

Uniwersytet Warszawski

Jak pogięci byli starożytni? O cyrku w dawnym Egipcie

Od jak dawna ludzie poddawali swoje ciała spektakularnym próbom? Gdzie sięgają zawody w wytrzymałości, sile i wygięciu? Średniowiecze to nie pierwszy okres, w którym pojawili się akrobaci i zonglerzy. W historycznych przekazach piśmienniczych i malowidłach spotkać można się z różnymi typami rozrywki, od gier, przez uprawianie sportu i polowania aż po ćwiczenia zręczności i gibkości.

Wszystkim znany jest Circus Maximus i sportowe zmagania na rzymskiej arenie. Gdy wspomina się igrzyska w starożytności, w ogólnej świadomości pojawiają się obrazy muskularnych gladiatorów i dzikich bestii. Arena dzisiaj ma jednak inne znaczenie, zdecydowanie mniej krwawe.

Co cyrkowego działo się w starożytnym Egipcie? I co z tego ma przełożenie na dzisiejszą sztukę cyrkową?

Kamil Margielewicz

Uniwersytet Komisji Edukacji
Narodowej w Krakowie

Akademia Górnośląska im. Wojciecha
Korfantego w Katowicach

Wpływ pozostałości inskrypcji względem interpretacji pierwotnego wyglądu i przeznaczenia starożytnych budowli architektonicznych. Uwzględniając przykład egipskich hieroglifów, oraz pozostałości archeologicznych budowli z okresu panowania III i IV dynastii

Podczas mojego wystąpienia chciałbym przedstawić szeroko rozumiany wpływ inskrypcji, oraz tego, co pozostało po dawnych (pełnych) inskrypcjach, względem interpretacji rozplanowania przestrzennego oraz wyglądu pierwotnego danej budowli, a także jej przeznaczenia. Skłaniam się ku takiej tematyce z uwagi na niewystarczająco wyczerpujące opracowanie tematu, własne zainteresowania dotyczące starożytnych pism i rzeźb (starożytnych cywilizacji Mezoameryki, Bliskiego Wschodu oraz przede wszystkim Egiptu), a także koniecznością ukazania pewnego niedocenianego potencjału jaki wynika również z samego faktu, braku inskrypcji, oraz ich wyglądu. Pragnąłbym przede wszystkim przedstawić aspekty dotyczące bezpośrednio korelacji między odczytaniem hieroglifów, oraz badaniami archeologicznymi prowadzonymi w Egipcie, między innymi przez Jean-Francois Champollion-a, które w mojej opinii są znakomitym przykładem współdziałania odczytu inskrypcji, względem odtwarzania pradawnych dzieł konkretnych budowli, a w zasadzie całego państwa, oraz funkcjonowania ówczesnego społeczeństwa. Zaprezentowałbym na konkretnych przykładach, wspomnianą korelację odczytu starożytnych inskrypcji, względem pozostałości archeologicznych, oraz przede wszystkim tego w jak wielkim stopniu mogą one ze sobą współdziałać, a także jak i gdzie miało to już miejsce. Najważniejszym elementem mojego wystąpienia będzie przedstawienie konkretnych budowli oraz inskrypcji znajdujących się bezpośrednio na nich, jak i w ich sąsiedztwie, tak aby ukazać jak wpłynęły one na badania archeologiczne, mające na celu odtworzenie dzieł budowli. Skupiłbym się w dużej mierze na obiektach powstałych w Egipcie, za panowania III i IV dynastii, aczkolwiek ująłbym również kilka podobnych budowli i obiektów z innych stron świata (Mezoameryka oraz Bliski Wschód).

Michał Mozyrski

Uniwersytet Warszawski

Sakiewki drobnego pieniądza brązowego w Egipcie bizantyńskim wobec źródeł pisanych i numizmatycznych

Wśród znalezisk monetarnych na stanowiskach archeologicznych późnego antyku w Egipcie dominującą rolę stanowią drobnych rozmiarów monety brązowe, tzw. minimi. Pomijany często w dotychczasowych badaniach nad gospodarką pieniężną schyłku starożytności materiał numizmatyczny o wymiarach poniżej 1 g i 10 mm średnicy zdaje się przedstawiać skomplikowany obraz olbrzymiego zapotrzebowania na drobny nominał. Znany ze źródeł pisanych, jak i ikonograficznych obieg monety brązowej od IV w. odbywał się w dużej mierze w ramach zapieczętowanych sakiewek o określonej wartości i/lub wadze. Przykłady pozostałości tego typu znalezisk gromadnych znalezione zostały na szeregu stanowiskach archeologicznych, w szczególności w Egipcie bizantyńskim. Skład typologiczno-chronologiczny sakiewek datowanych na V-VII w. n.e. stanowi unikalną możliwość wglądu w obieg monetarny późnej starożytności. Wśród monet wchodzących w skład sakiewek wyróżnić możemy szereg fenomenów charakterystycznych dla całości materiału numizmatycznego dla V-VII w. W ramach referatu przedstawione zostaną problemy metodologiczne rozpoznawania i analizy sakiewek drobnego pieniądza obiegowego wobec znalezisk z dwóch ośrodków pielgrzymkowych Mareotydy: Abu Meny i „Marei”/Filoksenite. Wyniki badań numizmatycznych porównane zostaną do obrazu gospodarki pieniężnej jaki wynika ze źródeł pisanych, papirologicznych oraz ikonograficznych. Przybliżona próba korelacji różnych kategorii źródeł w szerszej perspektywie pozwoli na interdyscyplinarne spojrzenie na pieniądz brązowy użytkowany w codziennych transakcjach w Egipcie u schyłku starożytności.

Lic. Laura Kubacz

Uniwersytet Warszawski

Gdzie mieszka Kalypso? Poszukiwania faktycznej lokalizacji Ogygii w starożytności

Tematem mojego wystąpienia będą próby wskazania rzeczywistej lokalizacji wyspy Ogygii podejmowane przez starożytnych badaczy Homera oraz dzisiejsze interpretacje tych wczesnych prób. Wyspa ta znana jest przede wszystkim z piątej księgi Odysei, w której opisywane jest jej opuszczenie przez Odyseusza i jego żegluga do Feaków. Z jednej strony położenie Ogygii ma dla narracji istotne znaczenie symboliczne, z drugiej zaś poeta podaje konkretną liczbę dni potrzebnych, przy dobrych wiatrach, na podróż z Ogygii do Scherii i konstelacji pomocnych w nawigowaniu. Te cechy tekstu, w połączeniu z żywym zajęciem dziełami Homera w okresie hellenistycznym i nowo powstałymi metodologiami sprzyjały powstawaniu licznych teorii na temat faktycznego położenia wyspy. Wskażę zatem kluczowe dla położenia Ogygii passusy Odysei i postaram się zdefiniować jej położenie z perspektywy geografii symbolicznej świata przedstawionego. Następnie omówię proponowane przez starożytnych badaczy lokalizacje Ogygii i przedstawię, gdzie to możliwe, ich sposób rozumowania i możliwe argumenty za danymi propozycjami, a także współczesne rezultaty wykorzystania tych propozycji.

Lic. Jan Baxter

Uniwersytet Warszawski

Przeinwestowana granica. Bizantyjskie fortyfikacje w Afryce Północnej w świetle pism Flawiusza Kresoniusza Korrypusa oraz Prokopiusza z Cezarei

Okres wojen mauryjskich był w Afryce Północnej niezwykle burzliwy, przypadał on na okres pomiędzy 533 a 548 r. Nowo odzyskane prowincje afrykańskie odbite przez Belizariusza od Wandalów wymagały całego szeregu inwestycji, których celem była budowa oraz odbudowa umocnień i fortyfikacji na nowo odzyskanych terytoriach.

Flawiusz Kresoniusz Korrypus jak i Prokopiusz z Cezarei, którzy byli naocznymi świadkami wydarzeń mających miejsce podczas wojen mauryjskich wspominali o licznych problemach jakie trapiły bizantyjską administrację oraz armię. Wyniki badań archeologicznych prowadzonych na takich stanowiskach jak Uchi Maius sugerują kiepską wartość obronną wznoszonych umocnień oraz niski koszt ich obsadzenia i utrzymania. W ramach badań przeanalizowano postrzeganie przez wspomnianych powyżej autorów fortec oraz armii cesarskiej w Afryce oraz military, ekonomiczny i polityczny wpływ obecności fortyfikacji na omawiane regiony, w szczególności na terenach Afryki Zeugitany oraz Byzanceny, które stanowiły główną arenę wojen mauryjskich. Nie można również zapomnieć o propagandowo-symbolicznym znaczeniu tego typu budowli.

W świetle interdyscyplinarnych badań fortece jawią się jako niemi świadkowie toczącego się przez bez mała 15 lat konfliktu. Pełniły one raczej rolę filara bizantyjskiej obecności w Afryce Północnej, wspierając działalność handlową i wpływając na stabilność w czasie kryzysu niż tylko strukturami obronnymi. Były symbolem potęgi jak i również odporności Cesarstwa na wysuniętym pograniczu.

Lic. Hanna Tręda

Uniwersytet Warszawski

Port na Płw. Firuzköy. Czyli, jak połączyć Konstantynopol i Egipt

Okres od IV do VII w. to czas świetlistej potęgi Cesarstwa Bizantyńskiego. Jest to moment, w którym Konstantynopol bez wątpienia staje się centrum rozwoju cywilizacyjno-gospodarczego, którego sukces jest także bardzo mocno uzależniony od zewnętrznych wpływów. Takim wpływem jest relacja Konstantynopol-Egipt, którą poświadczyć mogą nie tylko źródła pisane takie jak opisy Prokopiusza, lecz przede wszystkim obecność importów materialnych. Jest to zagadnienie, które samo w sobie tworzy ogromną przestrzeń badawczą, którą niewątpliwie warto zgłębiać. Nie bez powodu archeologia to nauka zakładająca proces, bowiem nie jest możliwe, aby w jednej pracy zawrzeć całokształt danego ośrodka osadniczego z uwzględnieniem wszystkich wytycznych, jakimi są: narodziny, wpływy kształtowania, rozwój, relacje, perturbacje czy upadek danej cywilizacji. Dlatego też celem mojej pracy licencjackiej, będącą podstawową bazą źródłową niniejszego abstraktu, była analiza zagadnienia, jakim jest wpływ Egiptu na kształtowanie się kultury Konstantynopola na podstawie zauważanych importów z terenów nad Nilem, docierających do stolicy Imperium Bizantyńskiego i ich rola w budowaniu potęgi miasta Konstantyna.

Zauważenie zależności pomiędzy tak odległymi od siebie ośrodkami jest możliwe jedynie przy założeniu, iż istniała wyspecjalizowana forma wymiany i kontaktów handlowych, przy wyszczególnieniu transportu morskiego. Taki zaś determinuje budowę całej sieci infrastruktury, potrzebnej do obsługi floty, co przyczynia się do zwrócenia uwagi na pozostałości założeń nadbrzeżnych, tworzących zespół portowy wokół wspomnianego jeziora, które to znajduje się w bezpośrednim sąsiedztwie Konstantynopola, a ośrodki Firuzköy, Angurina i Rhegion stanowią najważniejsze porty w historii dla stolicy Cesarstwa. Eksploracją i badaniem największego z nich od 2007 r. zajmuje się projekt Bathonea. Rezultaty badań Półwyspu Firuzköy i osady portowo-eklezjastycznej, nie byłyby tak spektakularne, gdyby nie wkład badaczy z różnych dziedzin, jak chociażby ceramologii, czy właśnie filologii klasycznej. Na ten moment stanowisko przy jeziorze Küçükçekmece zostało przebadane prawie w całości, o czym także informuje zbiorowa praca zespołu badaczy Półwyspu International City and History symposium on Avcilar: 21–22 October 2021.

Lic. Igor Fedorowicz

Uniwersytet Warszawski

Tożsamość lokalna w narracji historycznej i praktykach kultowych na przykładzie inskrypcji Isyllosa z Epidauru

Referat jest poświęcony inskrypcji Isyllosa (IG IV 905) odnalezionej na marmurowej steli na terenie dawnego sanktuarium Asklepiosa w Epidaurze w 1885 roku przez Panagiotisa Kabbadiasa. Tekst inskrypcji (którą przetłumaczyłem na język polski w swojej pracy licencjackiej) ma charakter polimetryczny oraz występują w nim formy z różnych dialektów greki, chociaż dominuje dialekt dorycki; wśród owych różnorodnych metrycznie form inskrypcja ta zawiera m.in. ułożony w metrum jońskim pean do Asklepiosa i Apollona, co pozwala spojrzeć z nietypowe perspektywy na kult tych bogów w Epidauros i porównać z resztą Peloponezu bądź kultem panhelleńskim. Szczególnie ważna jest tu rola Pajana, boskiego lekarza i zarazem epitetu obu wspomnianych bogów; poruszana jest również kwestia pochodzenia Asklepiosa i powiązania go z Apollinem i Epidaurią oraz tamtejszym sanktuarium. Na bazie treści inskrypcji można także rozważać nad lokalną tożsamością Epidauryjczyków oraz ich stosunkami społecznymi i politycznymi, np. ze Spartą, w IV-III w. p.n.e. Całość dzieła okazuje się szczególnie interesująca w zestawieniu z innymi świadectwami dot. Asklepiosa i Apollina, m.in. liryką Pindara czy hymnami homeryckimi i orfickimi, a także szerzej rozumianą tradycją mitograficzną starożytnych Greków. Poza analizą metaliteracką, przyjrzenie się tej inskrypcji pod kątem etnologii i antropologii również może przynieść interesujące rezultaty w rozważaniach dotyczących lokalnych narracji historycznych i tożsamościowych.

Mgr Wojciech Wierzbicki

Uniwersytet Gdański

Sukcesja władzy Antoninów. Kilka uwag o powiązaniach dynastycznych w obrębie rodziny cesarskiej

W historiografii rzymskiej przyjęto się określać rządy dynastii Antoninów (96-192 r.) mianem tzw. „cesarzy adopcyjnych” lub też „dobrych cesarzy”. Autorzy antyczni sukcesję władzy w tym okresie charakteryzowali jako wybór najlepszego (*optimus*), co w ich opinii znacząco wyróżniało panowanie Antoninów na tle dynastii julijsko-klaudyjskiej czy też flawijskiej. Świadectwa powiązań rodzinno-dynastycznych, oprócz tekstów narracyjnych, odnaleźć można chociażby w źródłach numizmatycznych oraz epigraficznych. Wystąpienie koncentrować się będzie na Imperium Romanum, lecz z perspektywy polityki dynastycznej, której zasady – jak podkreślają badacze zagadnienia – w całym okresie pryncypatu nie zostały jednoznacznie uregulowane, co prowadzić może do różnego rodzaju nieprecyzyjnych wniosków lub nadinterpretacji. W trakcie wystąpienia zostaną zaprezentowane formy prezentacji powiązań między poszczególnymi członkami rodziny cesarskiej, mające na celu legitymizację władzy poszczególnych cesarzy, a w konsekwencji przedłużenie dynastii. Zostaną również zaprezentowane przykłady źródeł, które przeczą przekazom antycznych historyków lub też poddają w wątpliwość niektóre aspekty polityki dynastycznej w okresie rządów Antoninów. Omówiona zostanie także kwestia terminu „dynastia”, który w opinii niektórych badaczy wydaje się nieadekwatny w stosunku do badań nad historią Cesarstwa Rzymskiego, a także wątpliwości odnośnie do stosowanej przez starożytnych historyków terminologii.

Lic. Miłosz Łuniewski

Uniwersytet Warszawski

Uczta Perska w świetle irańskiej literatury dworskiej

Starożytny Iran stanowi niesamowicie bogaty i wyjątkowy pod względem kulturowym obszar antycznego świata. Irańska kultura wysoka i wypracowana przez nią ceremonia, w pewnych miejscach podobny do klasycznego, grecko-rzymskiego poprzez konwergencję lub adaptację, w innych różni się znacząco. To właśnie dostrzeżenie tych różnic i odrzucenie tego, co wynika z powierzchownych, często mylnych obserwacji, pozwala na stworzenie prawdziwego obrazu elementów irańskiej kultury.

Dobrym przykładem tego stanowi ceremonia związana z ucztami, organizowanymi przez irańskich wielmożów. Poza elementami wspólnymi, jak obecność muzyków i innych rozrywek, oraz różnicami wynikającymi z geografii, jak inne potrawy, występują też cechy wyjątkowe dla uczt w Iranie. Przebieg samego wydarzenia, zaproszeni goście jak i kolejność potraw znacząco odbiegają od klasycznych standardów, jako że same uczyty pełniły trochę inną rolę w życiu kulturowym i politycznym Iranu. Jest to szczególnie ważne, ponieważ są to elementy które zakorzeniły się w tamtej kulturze na tyle mocno, że przetrwały podbój arabski i ich echa możemy znaleźć w kolejnych epokach.

Referat opierać się będzie w głównej mierze na dialogu średnioperskim „Król Chosrow i Paź”, jako pewnym przedstawieniu „modelowej” uczyty, jej przebiegu oraz otoczeniu. Do zilustrowania tego modelu posłużą irańskie przedstawienia literackie uczt, jak te z „Szachname” Ferdousiego - późniejsze, lecz reprezentujące wcześniejszą tradycję.

Spojrzenie na ucztę perską w świetle irańskich źródeł pozwoli wreszcie na ostrożną reinterpretację pewnych uwag pisarzy i historyków europejskich, z Herodotem na czele.

Lic. Szymon Zdanowicz

Uniwersytet Warszawski

Relief w Batas-Herir a Sztuka Pogranicza Rzymsko-Partyjskiego

Znajdujący się na terenie współczesnego Kurdystanu irackiego relief w Batas-Herir jest intrygującym przykładem sztuki Bliskiego Wschodu w okresie partyjskim. Mimo braku jakiegokolwiek towarzyszącej mu inskrypcji, dostarcza on wielu cennych informacji na temat królestwa Adiabene - państwa, które wykształciło się na pograniczu rzymsko-partyjskim i znane jest głównie z *Antiquitates Judicae* Józefa Flawiusza. Od czasu odkrycia reliefu w połowie XIX w. przez polskiego podróżnika, Karola Brzozowskiego, zabytek ten znajdował się w centrum dyskusji dotyczącej nie tylko daty jego wykonania, ale także przedstawianej na nim postaci.

Popularyzacja badań, w tym wykopalisk archeologicznych, w regionie Kurdystanu irackiego w ostatnich latach zaowocowała nowymi znaleziskami, w tym innymi reliefami, które mogą pomóc w interpretacji Reliefu w Batas-Herir.

Referat dotyczyć będzie historii badań reliefu oraz różnym jego interpretacjom z szczególnym naciskiem na analizę ikonograficzną i porównanie z innymi reliefami regionu. Za oś analizy posłużą *Antiquitates Judicae*, którego fragmenty, dotyczące królestwa Adiabene zostaną zestawione z informacjami uzyskanymi z reliefu w Batas-Herir.

Edwin Sieredziński

Badacz niezależny

Drążące skały zwierzęta a zanurzone budynki

Istnieje szereg drążących stałe podłoża zwierząt. Wymienić tutaj należy szereg małży (Pholas, Petricola, Gastrochaena, rodzina Clavagellidae), kryzelnice (rodzaje Phoronis i Phoronopsis), gąbki (rodzaj Ciona). Wszystkie wyżej wymienione są zdolne do wiercenia podłoży zbudowanych z wapienia. Część z nich (gąbki z rodzaju Ciona) są zdolne do atakowania innych zwierząt posiadających zewnętrzne elementy szkieletowe. Stosunkowo mało poświęca się miejsca w wykorzystaniu tych zwierząt oraz ich drążeń w badaniach archeologicznych. O ile świdraki (Teredo) są czasem wykorzystywane w ocenie zanurzonych w morzu elementów drewnianych, o tyle zatopione budynki nie doczekały się nawet porządnej analizy możliwej infauny.

Wspominano tylko o występowaniu rodzaju Pholas w zatopionej części Aleksandrii. Występowania innych wyżej wymienionych zwierząt nie analizowano, mimo że teoretycznie mogą stanowić zagrożenie dla kulturowego i historycznego dziedzictwa. W przypadku intensywnej kolonizacji mogą bowiem sprawić, że te historyczne obiekty zwyczajnie znikną. Wziąć trzeba również pod uwagę, że niektóre z tych zwierząt (część kryzelnic) jest zdolna do wiercenia betonu, stąd dla wielu z nich przewiercenie elementów budynku wykonanych ze skały wapiennej nie stanowi wielkiego problemu.

Zwrócić uwagę należy również na jeszcze jeden aspekt. Drążące zwierzęta mogą być przydatne w ocenie okresu, kiedy doszło do zanurzenia danego budynku, w powiązaniu z innymi danymi archeologicznymi, danymi geologicznymi oraz danymi filologicznymi (podania dotyczące katastrof naturalnych). O tym może powiedzieć ilość drążeń oraz ich głębokość w zależności od wystawienia na podmorskie prądy i falowanie. To ma związek z zasiedlaniem kolonizacji przez stadia larwalne wyżej wymienionych zwierząt (weligery u małży, aktinotrochy u kryzelnic i amfiblastule u gąbek); w przypadku większego falowania i silniejszych prądów będzie to utrudnione.

Reasumując, najpierw należy rozpoznać przedstawicieli możliwej infauny zanurzonych budynków. Później powinno się określić możliwości wykorzystania tych zwierząt w ich badaniach w powiązaniu z innymi danymi.

STUDY WITH US !!!

STUDJUUJ Z NAMI !!!

The conference is sponsored by the two-year, second-cycle program “History of Ancient Mediterranean Civilizations” in English offered by the Faculty of History of the University of Warsaw.

The program was created as part of the Excellence Initiative - Research University: New fields of studies in Priority Research Areas – POB (2nd cycle studies). It is distinguished by its interdisciplinarity. The core curriculum is based on history (70%), archaeology (20%) and studies on culture and religion (10%). We also offer general education classes on the ancient world. The obligatory canon of knowledge (e.g., Mesopotamian, Greek and Roman history, ancient literature and philosophy) has the possibility of broadening individual interests through the addition of class modules on early Christianity and literature, ancient Judaism, history of women, history of ancient slavery and discriminated groups, and the plurality of legal systems among other topics.

The offer of tailor-made courses includes workshops that develop research competencies, such as reading groups and the intensive, practical course of an ancient language to enable students to read and interpret ancient sources in their original languages. Students will also choose from a wide variety of courses such as epigraphy, papyrology, numismatics, ancient historiography, the interpretation of cuneiform texts or specialized classes in source criticism or the editing of ancient texts.

An additional module focuses on developing competences in digital humanities and academic writing. The module includes diverse workshops on the use of digital tools for text processing, in particular the editing and data processing used in the work of historians, papyrologists, epigraphers and numismatists.

A distinctive feature of this programme is the field training: an engrossing, Mediterranean tour, funded by the Faculty. The small size of our courses fosters a collaborative educational environment and provides the opportunity for individual mentoring.

All above mentioned activities lead to the achievement of the primary objective of our programme: students’ proficiency in conducting high-quality research using a wide range of methods.

The studies conclude with a diploma in ancient history.

Konferencję sponsoruje dwuletni program studiów II stopnia „Historia starożytnych cywilizacji śródziemnomorskich” (History of Ancient Mediterranean Civilizations) w języku angielskim oferowany przez Wydział Historii Uniwersytetu Warszawskiego.

Program powstał w ramach działania Inicjatywa Doskonałości – Uniwersytet Badawczy: Kierunki studiów w Priorytetowych Obszarach Badawczych (II stopnia). Wyróżnia się interdyscyplinarnością. Zbudowany jest na bazie historii (70%), archeologii (20%) i nauk o kulturze i religii (10%). W ofercie są zajęcia z wiedzy ogólnej o świecie starożytnym, obligatoryjny kanon wiedzy (np. z historii Mezopotamii, Grecji i Rzymu, literatury i filozofii antycznej), z możliwością indywidualnego poszerzania zainteresowań poprzez dodawanie modułów zajęć dotyczących np. historii wczesnego chrześcijaństwa i literatury wczesnochrześcijańskiej, antycznego judaizmu, historii antycznego niewolnictwa i grup wykluczonych, czy pluralizmu systemów prawnych.

Propozycja zajęć specjalistycznych to ćwiczenia kształtujące kompetencje badawcze, takie jak zajęcia językowe, czyli intensywne i praktyczne nauki języka starożytnego w stopniu umożliwiającym lekturę i interpretację źródeł. Znajdą się także zajęcia z zakresu epigrafiki, papirologii, numizmatyki, historiografii antycznej, lektury tekstów klinowych czy specjalistycznych zajęć z zakresu krytyki źródeł lub edytorstwa tekstów starożytnych.

Osobnym komponentem studiów będą zajęcia kształtujące umiejętności z zakresu humanistyki cyfrowej oraz Academic writing. W ofercie kursów będą zajęcia rozwijające kompetencje w zakresie posługiwania się narzędziami cyfrowymi do obróbki tekstu, w tym edycji oraz do opracowywania danych, wykorzystywanych w pracy historyka, papirologa, epigrafika i numizmatyka.

W programie są też zajęcia terenowe: objazd śródziemnomorski.

Wyróżniają nas małe grupy, dzięki którym studenci i studentki korzystają z indywidualnego mentoringu. Ważnym celem, które stawiają sobie te studia, jest rozwijanie umiejętności prowadzenia wysokiej jakości badań naukowych z wykorzystaniem szerokiej gamy metod badawczych.

Studia kończą się dyplomem w zakresie historii starożytnej.

konferencja.f.a@gmail.com

<https://rb.gy/64owdh>